

Gdzie Europa przegrywa walkę o życie?

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: wtorek, 07, październik 2025 11:20

Katarzyna Sekuła

Odśłony: 888

Choć europejskie systemy ochrony zdrowia wydają miliardy euro rocznie, zaledwie niewielki ułamek tych środków trafia na profilaktykę. Tymczasem niemal połowie przedwczesnych zgonów w UE można było zapobiec – dzięki skuteczniejszym działaniom zdrowia publicznego i szybszemu dostępowi do leczenia. Najnowsze dane Eurostatu pokazują, jak duże są jeszcze rozbieżności między inwestycjami, wynikami i realnym dostępem pacjentów do opieki.

Oparta na danych i wyzwaniach systemów zdrowotnych

Dobre zdrowie to nie tylko cel osobisty, lecz także fundament odpornego społeczeństwa. W całej Unii Europejskiej systemy opieki zdrowotnej odpowiadają nie tylko za leczenie chorób, ale także za pomaganie ludziom żyć dłużej i w lepszej kondycji. W ostatnich latach widać wyraźny postęp – wprowadzono m.in. Europejski Plan Walki z Rakiem, Europejską Unię Zdrowia czy Europejską Przestrzeń Danych Medycznych, które mają wzmocnić profilaktykę, przyspieszyć diagnozowanie i poprawić dostęp do opieki.

Jednak w obliczu nowych wyzwań – starzejących się społeczeństw, wzrostu liczby chorób przewlekłych, presji finansowej i braków kadrowych – nasuwa się pytanie: czy Europa wydaje swoje zasoby tam, gdzie są najbardziej potrzebne? Jak rozkładają się inwestycje pomiędzy profilaktykę a leczenie? Jakie są najczęstsze przyczyny przedwczesnych zgonów w UE i ile z nich można by uniknąć? Wreszcie – dlaczego wielu obywateli nadal ma problemy z dostępem do lekarza lub leczenia?

Analiza otwartych danych pozwala lepiej zrozumieć te zagadnienia i wskazuje kierunki rozwoju europejskiej polityki zdrowotnej na przyszłość.

Jak wykorzystywane są fundusze na zdrowie?

Systemy zdrowotne realizują wiele zadań równocześnie – od ratowania życia w nagłych wypadkach, przez leczenie chorób przewlekłych, po działania profilaktyczne. To właśnie profilaktyka, obejmująca m.in. szczepienia, badania przesiewowe czy edukację zdrowotną, odgrywa kluczową rolę w zmniejszaniu obciążenia chorobami i unikaniu kosztownych terapii w przyszłości.

Jednak w praktyce profilaktyka często przegrywa z pilniejszymi potrzebami – hospitalizacją czy ratownictwem. Dane Eurostatu jasno pokazują, jak wygląda ta proporcja.

Wydatki UE na ogólną opiekę zdrowotną i profilaktykę (2022 r.)

W 2022 roku usługi profilaktyczne stanowiły średnio 5,5% całkowitych wydatków na zdrowie w UE. Największy udział miały: opieka lecznicza i rehabilitacyjna (51,9%), leki i produkty medyczne (17,8%) oraz opieka długoterminowa (16,2%).

Różnice pomiędzy państwami są ogromne: w Niemczech na profilaktykę przeznaczają się 8% budżetu zdrowotnego, podczas gdy w Polsce, na Malcie czy w Słowacji zaledwie 1–2%. Te dysproporcje rodzą pytania o skuteczność i priorytety narodowych polityk zdrowotnych.

Same dane nie przesądzają, ile powinno się wydawać na profilaktykę. Wiele zależy od struktury demograficznej, priorytetów rządów i skuteczności działań zdrowia publicznego. Ale już na pierwszy rzut oka widać, że w obliczu rosnącej liczby chorób cywilizacyjnych większe inwestycje w zapobieganie mogą przynieść realne korzyści.

Gdzie Europa przegrywa walkę o życie?

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: wtorek, 07, październik 2025 11:20

Katarzyna Sekuła

Odsłony: 888

Przedwczesne zgony – jak im zapobiec?

Najlepszym miernikiem skuteczności systemu ochrony zdrowia jest to, ile istnień można uratować. W 2022 roku w UE 1,6 mln osób zmarło przed ukończeniem 75. roku życia.

Przyczyny zgonów osób poniżej 75. roku życia w UE – możliwe do uniknięcia, uleczalne i nieuniknione

Tylko jedna trzecia tych zgonów (33%) była nieunikniona – związana z chorobami, których medycyna w obecnym stanie nie potrafi zatrzymać. Natomiast 44% zgonów wynikało z przyczyn możliwych do zapobieżenia, takich jak palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu czy ekspozycja na zanieczyszczenia. Kolejne 23% można było leczyć, gdyby pacjenci mieli szybszy i skuteczniejszy dostęp do opieki medycznej.

Najczęstszą przyczyną zgonów, którym można było zapobiec, była choroba niedokrwienna serca (9,4%). Można ją lepiej kontrolować poprzez zmianę stylu życia i wczesną diagnostykę. Kolejne miejsca zajęły: rak płuc (8,2%), COVID-19 (4,3%) i rak jelita grubego (3,5%).

Te dane jasno dowodzą, że wzmocnienie działań profilaktycznych i diagnostycznych to nie koszt, ale inwestycja – w zdrowe społeczeństwo i mniejsze wydatki na intensywne leczenie.

Dlaczego ludzie rezygnują z leczenia?

Nawet gdy system oferuje odpowiednie usługi, nie wszyscy pacjenci z nich korzystają. W 2024 roku 3,8% mieszkańców UE powyżej 16. roku życia przyznało, że potrzebowało leczenia, ale go nie otrzymało.

Przyczyny niezaspokojonych potrzeb zdrowotnych w UE (2024 r.)

Najczęściej wskazywano trzy bariery:

- zbyt długi czas oczekiwania – 1,4 pkt proc.,
- zbyt wysokie koszty – 1 pkt proc.,
- nadzieja, że problem sam się rozwiąże – 0,4 pkt proc.

Te powody różnią się w zależności od wieku, dochodów i kraju. W państwach o silniejszych systemach publicznych problemem częściej jest czas oczekiwania, podczas gdy w krajach o większym udziale prywatnych usług – koszty.

To pokazuje, że dostępność formalna nie zawsze oznacza realny dostęp. Bariery finansowe, organizacyjne i psychologiczne wciąż pozostają istotnym wyzwaniem dla polityki zdrowotnej w UE.

Wnioski – lekcja na przyszłość

Analiza danych pokazuje wyraźne rozbieżności. Z jednej strony profilaktyka pochłania niewielką część budżetów zdrowotnych, z drugiej – prawie połowie przedwczesnych zgonów w UE można było zapobiec. Dodatkowo, bariery w dostępie do lekarza sprawiają, że nawet dostępne terapie nie docierają do potrzebujących na czas.

Gdzie Europa przegrywa walkę o życie?

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: wtorek, 07, październik 2025 11:20

Katarzyna Sekuła

Odsłony: 888

Otwarte dane stają się tu nieocenionym narzędziem: pozwalają porównywać wyniki, wskazywać słabe punkty systemów i projektować lepsze rozwiązania. Decydenci zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym powinni z nich korzystać, by kształtować bardziej sprawiedliwe i efektywne systemy zdrowotne.

Europa stoi przed wyborem – czy nadal skupiać się głównie na kosztownym leczeniu, czy wreszcie przesunąć akcent na profilaktykę, która może uratować setki tysięcy istnień i odciążyć systemy opieki zdrowotnej w przyszłości.

Źródło: EU